

Data wykonania ćwiczenia: _____

Data oddania sprawozdania: _____

Ilość punktów/ocena: _____

Nazwisko i Imię: _____

Rok Akad.: 2009/2010

Grupa: _____

Prowadzący: _____

MECHANIKA GRUNTÓW – LABORATORIUM. ĆWICZENIE 6 Temat: Cechy mechaniczne gruntów. Podstawowe pojęcia.

Ścisłość gruntów, edometryczny moduł ścisłości [PN-88/B-04481 (PN)]

Oznaczenie wskaźnika piaskowego [PN-EN 933-8:2001, Z.Witun¹].**1. Terminy i podstawowe definicje****1.1. Cechy mechaniczne gruntów:**

Wytrzymałość na ściskanie R_c – jest to stosunek siły niszczącej P_{max} otrzymanej przy jednoosiowym ściskaniu próbki gruntu skalistego do pola poprzecznego próbki prostopadłego:

$$R_c = \frac{P_{max}}{A}, [MPa, kPa]$$

Współczynnik anizotropii – K – jest to

Współczynnik parcia bocznego – K_0 – jest to

Moduł pierwotnego (ogólnego) odkształcenia gruntu – E_0 – jest to stosunek przyrostu efektywnego naprężenia normalnego $\Delta\sigma'_n$ do przyrostu całkowitego odkształcenia względnego $\Delta\varepsilon$ mierzonego w kierunku działania $\Delta\sigma'_n$ (jednoosiowy stan naprężeń).

$$E_0 = \frac{\Delta\sigma'_n}{\Delta\varepsilon}, [MPa, kPa]$$

Moduł wtórnego (sprężystego) odkształcenia gruntu – E – jest to

---

¹ Z.Witun – *Zarys Geotechniki*

Edometryczny moduł ścisłości pierwotnej (ogólnej) – M_0 – jest to

Edometryczny moduł ścisłości wtórnej (sprężystej) – M – jest to

Współczynnik ścisłości – α_r – jest to

Wskaźnik skonsolidowania – β – jest to

Wskaźnik ścisłości – C_c – jest to

Wytrzymałość na ścinanie - τ_f - jest to największe naprężenie ścinające przejmowane przez grunt w danych warunkach. Po przekroczeniu wytrzymałości na ścinanie następuje poślizg pewnej części gruntu w stosunku do pozostałej.

Przykładowo:

$$\tau_f = \sigma \tan \varphi_u + c_u \text{ [MPa, kPa]}$$

Wskaźnik osiadania zapadowego – i_{mp} – jest to

Wskaźnik pęcznienia - ε_p - jest to względna zmiana objętości próbki gruntu w warunkach nasycenia wodą

$$\varepsilon_p = \frac{V'' - V'}{V'}, [\%]$$

W przypadku jednoosiowego pęcznienia ε_p obliczy się z wyrażenia:

$$\varepsilon_p = \frac{h'' - h'}{h'}, [\%]$$

Ciśnienie pęcznienia – P_c – jest to

Ścisłość – jest to zdolność gruntu do zmniejszania objętości pod wpływem przyłożonego obciążenia.

Jest ona wynikiem takich zjawisk jak:

- a) Usuwanie z gruntu wody wolnej i kapilarnej,
- b) Przesuwanie się ziaren i cząstek gruntu względem siebie i zajmowanie przez nie bardziej statecznego położenia,
- c) Usuwanie z gruntu pęcherzyków powietrza,
- d) Zgniatanie niektórych ziaren gruntu,
- e) Sprężyste odkształcenie powłoki wody błonkowej,
- f) Sprężyste odkształcenie ziaren i cząstek gruntu,
- g) Zmniejszenie objętości powietrza zamkniętego w porach gruntu.

Odształcenia gruntu powstałe pod wpływem obciążenia można podzielić na:

- odkształcenie trwałe, nieodwracalne (plastyczne),
- odkształcenie sprężyste (odwracalne).

Miarą ścisłości jest między innymi moduł ścisłości (w badaniach enometrycznych, moduł ścisłości pierwotnej E_0 i wtórnej E , w badaniach terenowych najczęściej moduł podatności gruntu – moduł ścisłości właściwej E_s).

Polowe metody wyznaczania ścisłości gruntu to

1.2. Wskaźnik piaskowy (Z. Witun, Zarys Geotechniki)

Metoda wskaźnika piaskowego jest prostym badaniem opracowanym w Stanach Zjednoczonych służącym do określenia przydatności gruntów do fundamentowania i budowy dróg.

2. Wykonanie ćwiczenia w laboratorium

2.1. Badanie ścisłości gruntu w edometrze wg PN-88/B-04481 (PN)

Wykonanie badania polega na:

Wynik oznaczenia:

(dane i wykres na formularzu ćwiczeniowym)

2.2.

Wykonanie badania polega na:

Opracowanie wyników:

- Oznaczenia pomocnicze zapisać w formularzu,
- Sporządzić wykresy $h = f(\sigma)$ i $e = f(\sigma)$,
- Obliczyć moduły edometryczne w poszczególnych zakresach naprężeń – proszę uwzględnić w danych odkształcenia własne edometru

Tablica 1. Obliczenie modułów enometrycznych.

Zakres naprężeń	$\Delta\sigma$	Δh	Odształcenie własne edometru	h_{i-1}	Moduł	Wartość modułu
[kPa]	[kPa]	[mm]	[mm]	[mm]		[kPa]
1	2	3	4	5	6	7
0 – 100	100				M_0	
100 – 10	90				$\bar{M}$	
10 – 100	90				M	
100 – 200	100				M_0	
200 – 400	200				M_0	

- Obliczyć współczynnik ściśliwości α oraz współczynnik ściśliwości objętościowej w zakresie naprężeń 100 – 200 kPa:

2.3. Oznaczanie wskaźnika piaskowego [PN-EN 933-8:2001]

Wykonanie badania polega na:

Obliczenie wyników. Proszę dokonać oceny gruntu jako podłoża nawierzchni drogowej.

Wysokość osadu na dnie cylindra [cm]	Wysokość osadzonego piasku	Wskaźnik piaskowy
1	2	3
h_1	h_2	$WP = \frac{h_2}{h_1} \cdot 100$
Ocena gruntu:		